

EUROOPA KOHTU OTSUS

16. detsember 1992*

EMÜ asutamislepingu artikli 30 tõlgendamine – Pühapäevase kauplemise keeld

[...]

Kohtuasjas C-169/91,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Ühendkuningriigi House of Lords (Lordide Koda) eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Council of the City of Stoke-on-Trent,

Norwich City Council

ja

B & Q plc,

saada eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 30 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed C. N. Kakouris, G. C. Rodríguez Iglesias, J. L. Murray, kohtunikud G. F. Mancini, R. Joliet, M. Díez de Velasco, P. J. G. Kapteyn ja D.A.O. Edward,

kohtujurist: W. Van Gerven,

kohtusekretär: ametnik D. Triantafyllou,

olles läbi vaadanud kirjalikud märkused, mille esitasid:

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- Council of the City of Stoke-on-Trent ja Norwich City Council, esindaja: Stuart Isaacs, QC, ja barrister N. Calver,
- B & Q plc, esindajad: G. Barling, QC, D. Vaughan, QC, barrister D. Anderson ja barrister N. Davidson ning Solicitor A. Askham,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: Treasury Solicitor's Departmenti ametnik S. L. Hudson, keda abistas barrister N. Paines,
- Euroopa Komisjon, esindaja: õigusnõunik R. Wainwright, keda abistas riiklik esindaja komisjoni õigustalituses A. Ridout,

arvestades suuliseks menetluseks koostatud ettekannet,

kuulanud 2. juuni 1992. aasta istungil ära Council of the City of Stoke-on-Trenti ja Norwich City Councili, B & Q plc, Ühendkuningriigi, esindaja: Treasury Solicitor's Departmenti ametnik S. L. Hudson, keda abistas kohtuminister Sir Nicholas Lyell, QC, ja komisjoni suulised märkused,

Vormindatud: Soome

Vormindatud: Soome

kuulanud 8. juuli 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. 20. mai 1991. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. juulil 1991, saatis House of Lords Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel rea küsimusi eelotsuse saamiseks seoses EMÜ asutamislepingu artikli 30 tõlgendamisega.

2. Need küsimused tekkisid kahes menetluses, mille City of Stoke-on-Trent ja Norwich City Council algatasid B & Q plc (edaspidi „B & Q”) vastu.

Vormindatud: Inglise (Suurbritannia)

Vormindatud: Inglise (Suurbritannia)

3. Nimetatud menetlustes süüdistasid kaks prokuratuuri B & Q-d 1950. aasta kaupluste seaduse (Shops Act) paragrahvide 47 ja 59 rikkumuses, kuna viimane on avanud oma poed pühapäeval kauplemistehinguteks, mida ei ole loetletud nimetatud seaduse viiendas lisas.

4. 1950. aasta kaupluste seaduse viies lisa sisaldab kaubandusartiklite loetelu, mida erandkorras võib pühapäeviti kauplustes müüa. Nende hulka kuuluvad eelkõige joovastavad vedelikud, teatud toiduained, tubakas, ajalehed ja muud igapäevased tarbekaubad.

5. House of Lordsis, mis on pooleliolevas menetluses viimane instants, selgus, et pooled olid erineval seisukohal selles osas, milline tõlgendus anda Euroopa Kohtu otsustele ühelt poolt kohtuasjas 145/88: *Torfaen Borough Council v. B & Q*, EKL 1989, lk 3851, ja teiselt poolt kohtuasjas 312/89: *Union Départementale des Syndicats CGT de l'Aisne v. Conforama*, EKL 1991, lk I-997 ning kohtuasjas 332/89: *Marchandise*, EKL 1991, lk I-1027.

6. Arvestades vaidlust eespool nimetatud kohtuotsuste korrektse tõlgendamise kohta, peatas House of Lords kohtumenetluse ja esitas Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks järgmised küsimused:

„1. Kas Euroopa Kohtu kohtuasjades C-312/89: *Conforama* ja 332/89: *Marchandise* tehtud otsuste mõju on selline, et EMÜ asutamislepingu artiklis 30 sisalduv keeld ei kehti siseriiklikele eeskirjadele, nagu näiteks need, mida käsitletakse kohtuasjas 145/88: *Torfaen Borough Council v. B & Q plc*, millega jaemüüjatel keelatakse avada oma ruume pühapäeviti, teenindamiseks kliente teatud kaupadega?

2. Kui ei, kas on siiski, olenemata tõendite esitamisest, ilmne, et piiravad mõjud ühendusesisele kaubandusele, mis võivad tuleneda siseriiklikest eeskirjadest, nagu on esimeses küsimuses toodud eeskirjad, ei ületa „seda liiki eeskirjadele omaseid mõjusid”, nagu seda väljendit kasutatakse Euroopa Kohtu otsuses 145/88?

3. Kui ei, siis milliseid kriteeriume ja millistele faktilistele või muudele tõenditele (nende olemasolu korral) viidates peab siseriiklik kohus kindlaks tegema, kas siseriiklikest eeskirjadest, nagu on eespool toodud esimeses küsimuses viidatud eeskirjadest, tulenevad piiravad mõjud ühendusesisele kaubandusele ületavad „seda liiki eeskirjadele omaseid mõjusid” selle väljendi tähenduses Euroopa Kohtu otsuses kohtuasjas 145/88?”

7. Täpsemad andmed kohtuasja faktiliste asjaolude, menetluse käigu ning poolte väidete ja argumentide kohta on esitatud suuliseks menetluseks koostatud ettekandes ning käesolevas otsuses käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

Esimene küsimus

8. Siseriikliku kohtu esimese küsimusega püütakse teha kindlaks, kas Euroopa Kohtu otsustest kohtuasjades *Conforama* ja *Marchandise* järeldub, et asutamislepingu artikliga 30 sätestatud keeld ei kehti kõnealustele siseriiklikele õigusaktidele. Samad õigusaktid olid arutluse all ka Euroopa Kohtu kohtuasjas *Torfaen Borough Council* (viidatud eespool).

9. Neis kolmes kohtuasjas leidis Euroopa Kohus, et pühapäeviti kaupluste sulgemist käsitlevad siseriiklikud õigusaktid ei olnud mõeldud reguleerima kaupade voogu.

10. Ka selgub neist otsustest, et sellistel õigusaktidel võivad tõepoolest olla negatiivsed tagajärjed teatud kaupluste müügi- ja turustamistele, kuid et need mõjutavad nii kodumaiste kui ka imporditud toodete müüki. Teistest liikmesriikidest pärit toodete turustamist ei ole seetõttu tehtud raskemaks siseriiklike toodete turustamisest.

11. Ka on Euroopa Kohus ülalmainitud kohtuotsustes tunnistanud, et kõnealuste õigusaktidega taotleti eesmärki, mis oli ühenduse õiguse kohaselt õigustatud. Pühapäeviti kaupluste avamist piiravad siseriiklikud eeskirjad peegeldasid teatud valikuid, mis puudutavad teatud siseriiklike või regionaalseid sotsiaalkultuurilisi tunnuseid. Need valikud olid liikmesriikide otsustada kooskõlas ühenduse õigusega, eriti proportsionaalsuse põhimõttega.

12. Selle põhimõtte osas märkis Euroopa Kohus oma otsuses kohtuasjas *Torfaen Borough Council*, et sellised eeskirjad ei olnud asutamislepingu artikliga 30 keelatud, kui neist tuleneda võivad piiravad mõjud ühenduse kaubandusele ei ületanud selliste eeskirjadele omaseid mõjusid ning et küsimus, kas selliste eeskirjade mõju jäi tegelikult nendesse piiridesse, oli faktiline küsimus, mis tuli otsustada siseriikliku kohtu poolt.

13. Kohtuasjades *Conforma* ja *Marchandise* tehtud otsustes pidas Euroopa Kohus siiski vajalikuks sarnaste eeskirjade puhul selgeks teha, et neist tuleneda võivad piiravad mõjud kaubandusele ei osutunud taotletava eesmärgi suhtes ülemääraseks.

14. Kohus leidis, et tal oli olemas kogu vajaminev teave otsustamiseks selliste eeskirjade proportsionaalsuse küsimust ja et ta pidi seda tegema, et siseriiklikel kohtutel oleks võimalik hinnata nende vastavust ühenduse õigusele ühetaolisel viisil, kuna see hinnang ei saa varieeruda sõltuvalt konkreetsete kohtute poolt teatud kohtuasjades tuvastatud asjaoludest.

15. Ühenduse õiguse kohaste seaduslikku eesmärki taotleval siseriiklike eeskirjade proportsionaalsuse hindamisel tuleb kaaluda siseriikliku huvi selle eesmärgi saavutamisel ühenduse huvi suhtes kaupade vaba liikumise tagamisel. Tagamaks, et kõnealuste eeskirjade piirav mõju ühendusesisesele kaubandusele ei ületaks seda, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik, tuleb kaaluda, kas sellised mõjud on otsesed, kaudsed või üksnes spekulatiivsed ning kas sellised mõjud ei takista imporditud toodete turustamist rohkem kui siseriiklike toodete turustamist.

16. Nende kaalutluste põhjal tegi Euroopa Kohus kohtuasjades *Coforama* ja *Marchandise* otsuse, et pühapäeviti töötajate töötamist keelavate siseriiklike eeskirjade piirav mõju kaubandusele ei olnud taotletava eesmärgi suhtes ülemäärane. Samadel põhjustel peab Euroopa Kohus tegema sama järelduse siseriiklike eeskirjade kohta, millega keelatakse kaupluste avamine pühapäeviti.

17. Seetõttu tuleb esimesele küsimusele vastates märkida, et asutamislepingu artiklit 30 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud keeld ei kehti siseriiklikele õigusaktidele, millega keelatakse jaemüüjatel avada oma ruume pühapäeviti.

Teine ja kolmas küsimus

Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole vaja teha otsust teises ja kolmandas küsimuses.

Kohtukulud

19. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Ühendkuningriigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates House of Lordsi 20. mai 1991. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

Asutamislepingu artiklit 30 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud keeld ei kehti siseriiklikele õigusaktidele, millega keelatakse jaemüüjatel oma ruume pühapäeviti avada.

Due

Kakouris

Rodríguez Iglesias

Murray

Mancini

Joliet

Díez de Velasco

Kapteyn

Edward

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. detsembril 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due